

GIỚI THIỆU CHUNG VỀ ĐĂNG KÝ HỘ TỊCH VÀ QUẢN LÝ HỘ TỊCH TẠI CỘNG HÒA PHÁP

CLÉMENTINE BLANC

**Thẩm phán - Vụ Dân sự và Ấn tín
Bộ Tư pháp, Cộng hòa Pháp**

PHẦN MỞ ĐẦU: Vấn đề hộ tịch ở Pháp được quy định trong các văn bản luật và các văn bản dưới luật

Bộ luật Dân sự của Cộng hòa Pháp quy định chung về nội dung của các loại giấy tờ hộ tịch và quy định chi tiết về nội dung của một số giấy tờ hộ tịch như giấy khai sinh, giấy tờ công nhận quan hệ pháp luật, giấy đăng ký kết hôn, giấy khai tử.

Việc quản lý và trình bày sổ hộ tịch được quy định ở cấp nghị định. Nghị định đầu tiên về hộ tịch ở Pháp được ban hành năm 1962 và đã qua nhiều lần sửa đổi, nhưng các nguyên tắc nền tảng trong lĩnh vực hộ tịch đã được hình thành trong giai đoạn này.

Ngoài ra, còn có một cơ quan chuyên trách về hộ tịch có yếu tố nước ngoài và một văn bản luật về lĩnh vực này.

Ở Pháp còn có một thông tư rất dài quy định về hộ tịch. Trường hợp này rất hiếm gặp vì Bộ Tư pháp thường chỉ ban hành thông tư hướng dẫn thi hành một văn bản luật khi tiến hành cải cách, những thông tư như vậy thường chỉ dài khoảng 20 trang và không phổ biến rộng rãi.

Hộ tịch là một lĩnh vực rất rộng vì nó liên quan đến toàn bộ đời sống của công dân và đòi hỏi phải xem xét toàn bộ các vấn đề chuyên môn kỹ thuật. Vì thế, năm 1955, Pháp đã quyết định soạn thảo một thông tư lớn dành cho các cơ quan tư pháp quản lý lĩnh vực hộ tịch, cụ thể là các Viện Công tố cũng như các cán bộ hộ tịch. Thông tư này được ban hành năm 1999 và chỉ được sửa đổi bổ sung rất ít, lần mới nhất là vào năm 2002. Đây có thể coi là cẩm nang giải đáp mọi thắc mắc cho những người làm trong lĩnh vực hộ tịch, đó là lý do vì sao thông tư này rất đồ sộ và quy định nhiều tình huống đa dạng và cụ thể.

Thông tư có tên gọi là Hướng dẫn khái quát về hộ tịch và cũng đang trong quá trình sửa đổi bổ sung trong bối cảnh có rất nhiều cải cách quan trọng về hộ tịch đang diễn ra ở Pháp, VD : cải cách về việc

---

¹ Sử dụng hình minh họa trên trang myfrenchroots.com (Civillawinfor)

đặt tên, quan hệ huyết thống, ly hôn, ban hành các luật mới nhằm chống lại tình trạng gian lận trong kết hôn. Toàn bộ nội dung cải cách trong giai đoạn này phải được thể hiện trong các văn bản hướng dẫn thi hành, các văn bản này đang trong quá trình soạn thảo và từ đây đến cuối năm, văn bản sửa đổi bổ sung sẽ được ban hành.

Vấn đề hộ tịch có yếu tố nước ngoài cũng được Bộ Ngoại giao quy định trong một thông tư khá quy mô, nhưng không được công bố công khai do e ngại rằng việc tiết lộ cách thức hoạt động của cán bộ hộ tịch sẽ tạo điều kiện cho một số đối tượng lợi dụng kẽ hở để thực hiện hành vi gian lận.

I. TỔ CHỨC HỘ TỊCH

Tổ chức hộ tịch ở Pháp bao gồm tổ chức hộ tịch ở cấp xã, hộ tịch của công dân Pháp ở nước ngoài và hộ tịch của người nước ngoài ở Pháp.

I.1. HỘ TỊCH Ở CẤP XÃ

1. Quản lý thông qua cán bộ hộ tịch

Hộ tịch ở cấp xã là hình thức hộ tịch truyền thống và là cấp đăng ký hộ tịch duy nhất ở Pháp. Ở Pháp, cả 36000 xã đều có sổ hộ tịch, vì vậy cán bộ hộ tịch có thể là công chức cấp xã hoặc kiêm nhiệm chức vụ khác.

a. Bổ nhiệm cán bộ hộ tịch

Pháp của Pháp quy định việc bổ nhiệm cán bộ hộ tịch như sau:

Ở cấp xã : cán bộ hộ tịch bao gồm Xã trưởng và Phó Xã trưởng. Đây là những người có thẩm quyền trong lĩnh vực hộ tịch trong phạm vi quản hạt của xã đó mà thôi.

Đối với các thành phố lớn được chia làm nhiều quận, Quận trưởng và Quận phó là những người có thẩm quyền về hộ tịch, nhưng chỉ giới hạn trong phạm vi nhất định.

Ngoài ra, còn có cán bộ hộ tịch được ủy quyền thực hiện chức năng này, do Xã trưởng hoặc Phó Xã trưởng có việc bận, vắng mặt và cần có người thay thế hoặc Xã trưởng phải ủy quyền cho các viên chức dưới quyền mình, nhất là tại các xã lớn, nếu không sẽ rơi vào tình trạng quá tải công việc.

Đặc biệt, nếu có khó khăn đòi hỏi có người thay thế, cảnh sát trưởng có thể can thiệp và chỉ định một cán bộ hộ tịch, nhưng trường hợp này không phổ biến.

b. Vai trò và thẩm quyền của cán bộ hộ tịch

Ở Pháp, chỉ cán bộ hộ tịch mới có thẩm quyền xác nhận việc khai sinh, làm thủ tục công nhận quan hệ pháp luật, cử hành hôn lễ (đây là trường hợp duy nhất mà chỉ xã trưởng và phó xã trưởng mới có thẩm quyền xác nhận).

Bất kỳ cán bộ hộ tịch nào cũng có thẩm quyền khai tử, và nhìn chung là quản lý sổ hộ tịch, tức là đưa vào các nội dung bắt buộc và ghi vào sổ các bản án, quyết định hoặc các văn bản khác theo quy định của pháp luật.

Dĩ nhiên, cán bộ hộ tịch chỉ có thẩm quyền với các hoạt động diễn ra trong phạm vi lãnh thổ nơi mình làm việc.

Vì đây là 1 dịch vụ công nên Nhà nước có trách nhiệm đặc biệt trong lĩnh vực này. Vì vậy, nếu cán bộ hộ tịch gặp khó khăn khi thực thi nhiệm vụ, trách nhiệm của Nhà nước sẽ bị xem xét trước tiên, trừ trường hợp cán bộ hộ tịch phạm lỗi cá nhân không liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của mình. Trong trường hợp này, chế tài chủ yếu có thể được áp dụng là phạt tiền dân sự.

2. Quản lý thông qua sổ hộ tịch

Hộ tịch cấp xã cũng như hộ tịch lãnh sự đều được quản lý thông qua sổ hộ tịch. Có những quy định hết sức chi tiết về việc lập, quản lý và cập nhật sổ hộ tịch, nhờ đó mới đảm bảo mức độ đáng tin cậy của các thông tin về hộ tịch vì điều quan trọng nhất trong hộ tịch là : các dữ liệu phải đáng tin cậy.

a . Lập và quản lý sổ hộ tịch

Pháp luật của Pháp đề ra những quy định đặc biệt về loại giấy sử dụng và cách thức điền vào sổ hộ tịch. Nhằm tránh nguy cơ thừa hay thiếu trang..., các sổ hộ tịch đều phải được đánh số : các trang đều phải được đánh số để biết được có bị thiếu trang nào hay không.

Để đảm bảo tính chất là văn bản chính thức, sổ hộ tịch được dán tem đặc biệt, nhờ vậy, trong trường hợp sử dụng bản sao, có thể chứng minh được tính xác thực của văn bản đó.. Để đáp ứng những yêu cầu về tính xác thực, loại giấy và cách thức trình bày, việc gửi các sổ hộ tịch cũng phải tuân theo những thủ tục đặc biệt để tránh trường hợp bản gốc sổ hộ tịch rơi vào tay các đối tượng chuyên giả mạo giấy tờ.

Tương tự, việc mở sổ hộ tịch cũng phải tuân theo những quy định cụ thể : nêu rõ ngày mở sổ và đóng sổ, để sau khi đóng sổ, không bổ sung bất kỳ thông tin nào. Hàng năm hoặc ... (*thất lạc thông tin trên bản gốc - Civillawinfor*)... Nhờ vậy, sau này có thể dễ dàng tìm được ngay sổ hộ tịch có chứa giấy khai sinh của đương sự.

Ngoài ra, sổ hộ tịch phải được lưu thành 2 bản, 1 bản gốc được chuyển cho Tòa sơ thẩm thẩm quyền rộng lưu, đây là tòa án có thẩm quyền xét xử chung ở Pháp. Tuy nhiên, sự thật là ... (*thất lạc thông tin trên bản gốc - Civillawinfor*)..., hy vọng rằng trong thời gian tới tin học hóa và công nghệ mới sẽ hỗ trợ việc tự động hóa công tác này, giảm tải cho ban lục sự của các tòa án, đồng thời nâng cao hiệu quả cập nhật.

b. Lưu giữ và tra cứu sổ hộ tịch

Lưu ý rằng sau thời hạn 75 năm, sổ hộ tịch sẽ được coi là tài liệu lưu trữ công. Vì thế, cũng giống như tài liệu lưu trữ lịch sử và văn hóa, sổ hộ tịch phải tuân theo những quy định hiện hành về bảo vệ di sản. Tức là sau một thời hạn nhất định, nó sẽ được chuyển giao cho Cục Di sản và trở thành tài sản công, tức là bất kỳ ai cũng có thể tra cứu mà không cần xin phép.

Quy định này vẫn tiếp tục gây tranh cãi vì trước đây, thời hạn này được quy định là 100 năm, sau 100 năm, sổ hộ tịch sẽ trở thành tài sản công. Nhưng thời hạn này đã được rút ngắn lại còn 75 năm theo luật ban hành năm 2008. Chúng tôi nhận thấy quy định mới này sẽ có thể gây ra bất cập do hiện nay, khi tuổi thọ con người ngày càng tăng, sẽ có những giấy tờ thuộc tài sản công có liên quan đến những người còn sống. Như vậy, sẽ dẫn đến tình trạng giấy khai sinh có chứa dữ liệu về đời tư có thể bị tra cứu trong khi đương sự vẫn còn sống.

c. Xác minh thông tin trong sổ hộ tịch

Sổ hộ tịch sẽ được Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa sơ thẩm của xã đó kiểm tra. Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa sơ thẩm có thể tiến hành thanh tra các văn phòng hộ tịch và đến tận nơi nếu nhận thấy có vướng mắc. Thông thường, mỗi lần đóng sổ và nộp bản dup sổ hộ tịch tại Ban Lục sự của tòa án, Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa sơ thẩm phải kiểm tra và ghi nhận những điểm bất thường, thậm chí đưa ra chỉ thị để cải chính những sai sót về kỹ thuật.

Hầu hết 36 000 xã của Pháp đều có sổ đăng ký khai sinh, kết hôn và khai tử, nhưng vẫn có xã chỉ có 1 sổ duy nhất do có ít sự kiện khai sinh, kết hôn và khai tử. Tuy nhiên, các xã lớn bắt buộc phải có nhiều sổ khác nhau. Vì cùng với sự tập trung dân cư tại các đô thị, đa số những vấn đề liên quan đến hộ tịch đều do một số xã nhất định quản lý, và những thành phố có tỷ lệ sinh cao nhất cũng rơi vào hoàn cảnh này... Điều này gây ra một số khó khăn cho các xã nhỏ vì cán bộ hộ tịch của xã đó phải kiêm nhiệm nhiều công việc khác. Và nếu xã đó có tỷ lệ sinh thấp thì cán bộ hộ tịch sẽ không thể có năng lực chuyên môn tốt như ở các xã khác. Ngoài ra, còn nảy sinh một số vấn đề khác như một xã lớn sẽ có điều kiện triển khai hạ tầng công nghệ hiện đại, trong khi xã nhỏ sẽ không có đủ điều kiện để thực hiện điều đó, và xét dưới góc độ “chi phí-lợi ích”, xã nhỏ sẽ không thể đủ sức trang bị công

nghệ nếu số lượng giấy tờ hộ tịch phải thực hiện quá ít. Vì thế, một số xã nhỏ đã phối hợp với nhau để mua công nghệ nhằm tiết kiệm chi phí.

I.2.HỘ TỊCH CỦA CÔNG DÂN PHÁP Ở NƯỚC NGOÀI

Công dân Pháp ở nước ngoài có nhiều lựa chọn :

- Đăng ký hộ tịch tại lãnh sự ngoại giao Pháp tại nước ngoài

Công dân Pháp có thể liên hệ với cơ quan lãnh sự và ngoại giao của Pháp ở nước ngoài để đăng ký khai sinh, và đăng ký kết hôn tại các cơ quan đó trong một số trường hợp. Khi đó, giấy tờ hộ tịch sẽ được ghi vào sổ hộ tịch lãnh sự do Bộ Ngoại giao Pháp quản lý.

- Đăng ký hộ tịch tại địa phương

Công dân Pháp hoàn toàn có thể đăng ký hộ tịch tại các cơ quan hộ tịch của địa phương nơi mình cư trú. Cũng giống như công dân nước ngoài cư trú tại Pháp làm giấy tờ hộ tịch ở Pháp, việc công dân Pháp làm giấy tờ hộ tịch tại nước ngoài cũng không gây ra vướng mắc nào.

Tuy nhiên, đôi khi việc đăng ký hộ tịch ở nước ngoài cũng đặt ra một số khó khăn liên quan đến giá trị chứng cứ của giấy tờ hộ tịch khi mang về Pháp vì phải đảm bảo rằng giấy tờ đó phải tuân thủ các yêu cầu về nội dung và hình thức vì dù ở nước ngoài, công dân Pháp vẫn phải tuân theo các quy định về quốc tịch của Pháp. Điều này nghĩa là dù hôn lễ được cử hành tại các cơ quan hộ tịch nước ngoài, theo quy định của nước đó, nhưng để được công nhận tại Pháp, hôn lễ đó phải tuân theo các quy định về hình thức của Pháp.

- Cơ quan Trung ương về hộ tịch

Từ khi Nghị định ngày 1 tháng 6 năm 1965 được ban hành, Cơ quan Trung ương về hộ tịch thuộc Bộ Ngoại giao đã được thành lập và đặt trụ sở tại thành phố Nantes. Cơ quan này có thẩm quyền trong một số trường hợp liên quan đến công dân Pháp ở nước ngoài hay công dân nước ngoài nhập quốc tịch Pháp. Cơ quan này chỉ định một số nhân viên làm cán bộ hộ tịch và xây dựng hệ thống tự động hóa trong việc soạn thảo và cấp giấy tờ hộ tịch rất hiệu quả.

Sau thời điểm đóng sổ hộ tịch hàng năm, Cơ quan Trung ương về hộ tịch sẽ nhận sổ hộ tịch do các cơ quan lãnh sự, tức các đại sứ quán và lãnh sự quán Pháp ở nước ngoài nộp.

Trước đây, cơ quan này còn lưu giữ sổ hộ tịch từ các nước đặt dưới chế độ bảo hộ của Pháp, dĩ nhiên là cho đến khi các nước này giành độc lập. Nhờ đó công dân có thể tra cứu thông tin về hộ tịch trước đây của mình dù thông tin đó không còn được các nước này lưu giữ nữa.

Tương tự, Cơ quan Trung ương về hộ tịch cũng lưu giữ giấy tờ hộ tịch của công dân nước ngoài đã nhập quốc tịch Pháp.

Ngoài ra, Cơ quan Trung ương về hộ tịch còn có thẩm quyền cập nhật sổ hộ tịch, tức là sao chép vào đó các bản án và quyết định có liên quan. Đặc biệt, khi có quyết định nhận con nuôi nước ngoài hoặc sinh ở nước ngoài, người được nhận nuôi chưa có giấy khai sinh ở Pháp. Để có thể lưu giữ giấy khai sinh này, cần phải tiến hành thủ tục ghi chú vào sổ hộ tịch quyết định cho nhận con nuôi có kèm theo giấy khai sinh lập ở nước ngoài.

Tương tự, với trường hợp giấy khai sinh được lập ở nước ngoài hoặc bị thất lạc hoặc chưa đăng ký khai sinh, có thể yêu cầu một cơ quan tài phán của Pháp ra quyết định tuyên bố khai sinh hoặc thay thế giấy tờ hộ tịch đó, và Cơ quan Trung ương về hộ tịch sẽ chịu trách nhiệm ghi chú quyết định đó vào sổ hộ tịch.

I.3. HỘ TỊCH CỦA NGƯỜI NƯỚC NGOÀI Ở PHÁP

Dĩ nhiên vẫn phải thông qua các cơ quan hộ tịch cấp xã, và có thể tiến hành khai sinh cho trẻ em nước ngoài ở Pháp tại các cơ quan của Pháp hay cán bộ hộ tịch ở Pháp.

Việc khai sinh cho trẻ em nước ngoài ở Pháp cũng tuân thủ các quy định như khi khai sinh cho trẻ em Pháp, ngoại trừ vấn đề xác định họ cho trẻ vì từ khi tiến hành một cải cách mới đây, việc đăng ký khai sinh theo họ nào đã trở thành một vấn đề phức tạp. Trong trường hợp đó, cán bộ hộ tịch sẽ yêu cầu các bên lựa chọn quốc tịch cho con cũng như luật sẽ áp dụng đối với việc xác định họ của trẻ. Nếu như công dân nước ngoài không yêu cầu áp dụng luật của nước họ, cán bộ hộ tịch có thể áp dụng luật của Pháp. Điều này đôi khi gây ra một số bất cập vì pháp luật về việc xác định họ ở Pháp hết sức phức tạp, thậm chí bản thân những người áp dụng luật cũng không biết phải thi hành như thế nào. Xu hướng trước đây là đăng ký khai sinh theo họ cha, và mong muốn tạo ra sự bình đẳng giới đã làm phức tạp hóa tình hình khi cho phép ghi cả họ cha và mẹ vào giấy khai sinh. Thế nhưng, ở Pháp có những tên gọi mà bản thân đã bao gồm 2 họ ghép lại, điều này làm cho mọi việc càng trở nên phức tạp hơn. Ngoài bất cập đặc thù này của Pháp thì còn đặt ra vấn đề xác định luật áp dụng (áp dụng luật của nước mà cha hay mẹ mang quốc tịch? Về nguyên tắc đó là luật của nước mà mẹ mang quốc tịch), theo quy định của luật áp dụng. Điều đó dẫn đến nhiều trường hợp yêu cầu đối họ rất phức tạp. Ngoại trừ vấn đề này, hộ tịch của trẻ em nước ngoài sinh ở Pháp cũng giống trường hợp trẻ em Pháp sinh ở Pháp .

Thủ tục nhận con cũng được tiến hành như thủ tục đăng ký khai sinh. Tương tự, việc kết hôn giữa 2 công dân nước ngoài tại Pháp hoặc giữa công dân Pháp và công dân nước ngoài tại Pháp cũng được cử hành dưới sự chủ trì của Xã trưởng hoặc Phó xã trưởng. Tuy nhiên, đây không phải là quy định bắt

buộc vì những người có quốc tịch nước ngoài có thể tùy ý lựa chọn cơ quan lãnh sự hay ngoại giao để tiến hành việc đăng ký vào sổ hộ tịch của các cơ quan đó.

Một vấn đề đặt ra nữa là sau đó phải tiến hành thủ tục hợp pháp hóa các giấy tờ hộ tịch nếu muốn xuất trình giấy tờ đó tại các cơ quan nước ngoài. Tức là đối với các loại giấy tờ hộ tịch của công dân nước ngoài được lập ở Pháp, nếu muốn xuất trình giấy tờ đó tại nước mà mình mang quốc tịch thì phải yêu cầu các cơ quan Pháp hợp pháp hóa chúng để chứng minh rằng giấy tờ hộ tịch đó do cơ quan có thẩm quyền của Pháp lập...

Kết luận chung:

Một số điểm quan trọng cần lưu ý về hộ tịch ở Pháp:

Đối với công dân Pháp ở trong nước, việc đăng ký hộ tịch chỉ được tiến hành ở 1 cấp duy nhất. Hệ quả là hệ thống hộ tịch ở Pháp bị phân tán. Không có các cơ quan quản lý hộ tịch tập trung ở cấp vùng, cấp trung gian, cũng như ở cấp quốc gia. Vì thế, đôi khi phải tiến hành nhiều thủ tục phức tạp, liên hệ với nhiều cơ quan, chẳng hạn, muốn gia hạn hộ chiếu, cần phải yêu cầu cấp trích lục của nhiều tài liệu có liên quan, hoặc nếu gia đình có đông con và mỗi người con lại sinh tại 1 xã khác nhau thì sẽ phải liên hệ với từng xã để xin bản trích lục.

Một nội dung quan trọng khác, cơ quan quản lý trong lĩnh vực hộ tịch là cơ quan tư pháp nhưng không phải là cơ quan trung ương của Bộ Tư pháp. Ở cấp địa phương, Viện Công tố bên cạnh một tòa án giữ vai trò quản lý hộ tịch của nhiều xã (tùy theo phạm vi quản hạt của tòa án đó). Thực ra đây là thẩm quyền kiểm tra giám sát chứ không phải là quản lý hộ tịch.

Ngoài ra, việc lập sổ hộ tịch thành 2 bản cũng được coi là biện pháp tăng cường tính an toàn: trong trường hợp thất lạc, có thể phục hồi lại nội dung trong sổ hộ tịch đã mất (nhất là đối với sổ hộ tịch do các xã lưu giữ) đồng thời hạn chế tình trạng làm giả giấy tờ vì những đối tượng làm giả sẽ phải đồng thời sửa cả 2 bản của sổ hộ tịch, điều này khó thực hiện hơn là chỉ với 1 bản sổ hộ tịch. Trên thực tế, việc quản lý sổ hộ tịch đúp –nộp cho Ban Lục sự của tòa án cũng đặt ra không ít khó khăn vì các tòa án không phải lúc nào cũng có đủ điều kiện để đảm bảo thực hiện tốt công tác này.

Vậy có thể gộp các xã lại và lưu giữ sổ hộ tịch của nhiều xã tại 1 nơi duy nhất hay không ?

Câu trả lời là không thể vì theo Nghị định năm 1962, sổ hộ tịch phải được lưu giữ theo từng xã.

Việc xây dựng hệ thống máy chủ quản lý sổ hộ tịch ở cấp tỉnh và quy định quyền tra cứu khác nhau theo từng xã cũng không khả thi vì nó đi ngược lại với các quy định của Nghị định nói trên.

Các xã chỉ có thể phối hợp với nhau trong việc hỗ trợ kinh phí, mua trang thiết bị, kêu gọi hỗ trợ công nghệ chứ không phải trong việc lưu giữ sổ hộ tịch.

Có một nghịch lý là các xã nhỏ xem việc lập hộ tịch như một nhiệm vụ nặng nề, nhưng đồng thời, lại rất quan tâm đến việc đăng ký kết hôn, vì thế, chỉ có xã trưởng và phó xã trưởng mới có thẩm quyền cử hành hôn lễ, họ không cho nhân viên của mình làm việc này. Nhờ đó họ có thể duy trì quan hệ tốt với nhân dân để tạo tiền đề cho những kỳ bầu cử sắp tới.

Thư ký xã trưởng không bao giờ lập giấy khai sinh, đối với các trường hợp sinh con trong phạm vi địa hạt của xã đó, mà người mẹ không thể đến được nhà hộ sinh gần nhất, thư ký xã trưởng vẫn phải thực hiện nhiệm vụ này vì xã trưởng không muốn sổ hộ tịch được lưu giữ tại địa phương khác vì việc lưu giữ sổ hộ tịch sẽ cho thấy thẩm quyền của xã đó.

Thế nhưng điều này lại gây không ít khó khăn cho việc bảo quản sổ hộ tịch, vì một số xã nhỏ không được trang bị phương tiện để bảo quản sổ hộ tịch trong điều kiện tối ưu. Mặt khác, nếu chỉ có 1 người phụ trách bảo quản sổ hộ tịch mà người đó lại đi nghỉ, sẽ rất khó khăn trong việc tra cứu sổ hộ tịch cũng như đảm bảo cho công tác hộ tịch vẫn được tiến hành khi họ vắng mặt.

. Tuy nhiên, việc quản lý tập trung cũng đặt ra một số khó khăn, vì phải tập hợp dữ liệu tại 1 nơi duy nhất, xây dựng cơ sở dữ liệu trung ương. Ủy ban Quốc gia về tin học và các quyền tự do cùng đa số người dân Pháp đều không tán thành phương án này vì những lí do liên quan đến văn hóa.

Như vậy, việc 1 quốc gia có hệ thống sổ hộ tịch trung ương, được tin học hóa và coi hộ tịch như một sổ quản lý thông tin hộ tịch của toàn bộ người dân thông qua việc đánh số để nhận dạng hoàn toàn không phải là lối tư duy của Pháp vì đây là quốc gia coi trọng việc bảo vệ đời tư, tức là bảo vệ việc tiếp cận những dữ liệu cá nhân mang tính bảo mật.

II. GIẤY TỜ HỘ TỊCH

II.1. CÁC LOẠI GIẤY TỜ HỘ TỊCH

1. Các loại giấy tờ hộ tịch

Giấy tờ hộ tịch ở Pháp bao gồm giấy tờ công nhận quan hệ pháp luật, giấy khai sinh, giấy đăng ký kết hôn và giấy khai tử. Ngoài ra còn có giấy chứng nhận trẻ em chết sau khi sinh. Ở một số quốc gia khác, có một số văn bản khác cũng được công nhận là giấy tờ hộ tịch. Chẳng hạn : đối với giấy tờ chứng nhận bố mẹ đồng ý cho con chưa thành niên kết hôn, cán bộ hộ tịch sẽ tiếp nhận để lưu vào hồ sơ, nhưng văn bản này không bắt buộc phải đáp ứng các yêu cầu về hình thức và cũng như không có giá trị như giấy tờ hộ tịch.

2. Giá trị chứng cứ của giấy tờ hộ tịch

Đặc trưng của giấy tờ hộ tịch nằm ở giá trị chứng cứ của nó, tức là được coi là xác thực. Để chứng minh được điều này phải qua 1 thủ tục đặc biệt và phức tạp, không chỉ đòi hỏi chứng minh điều ngược lại bằng mọi cách. Vì thế, các văn bản pháp lý có tính xác thực chính là các văn bản có giá trị cao nhất.

Đối với các văn bản ký tự (giữa 2 bên), có thể chứng minh nội dung trong hợp đồng là giả bằng mọi cách. , các văn bản xác thực được trình bày theo hình thức riêng, và được soạn thảo bởi các cơ quan hoặc cá nhân có thẩm quyền, cụ thể là công lại, ví dụ : những văn bản xác thực do công chứng viên lập ra. Điều này cho thấy thẩm quyền của người soạn thảo chính là yếu tố đem lại giá trị chứng cứ cho giấy tờ hộ tịch, đồng nghĩa với việc muốn khiếu nại giá trị chứng cứ của giấy tờ đó phải tiến hành thủ tục phức tạp. Như vậy mới tăng cường an toàn pháp lý và củng cố mức độ tin cậy của giấy tờ hộ tịch. Vì sẽ chẳng có ý nghĩa gì nếu lập ra sổ hộ tịch để rồi ngày hôm sau, bất cứ ai cũng có thể khiếu nại về tính xác thực của nó một cách dễ dàng.

II.2. LẬP GIẤY TỜ HỘ TỊCH LẦN ĐẦU

1. Những người tham gia vào việc lập giấy tờ hộ tịch

a. Các bên đương sự

Trong đăng ký khai sinh, một số người bắt buộc phải có mặt để tiến hành khai sinh trong thời hạn nhất định. Đó chính là các bên đương sự. Cán bộ hộ tịch chỉ lấy những lời khai theo yêu cầu, nhưng không đủ khả năng và thẩm quyền để xác minh. Ngoài ra, có những thủ tục do đương sự tự nguyện tiến hành chứ pháp luật không bắt buộc. Ví dụ thủ tục nhận con, người nhận con tự nguyện tiến hành thủ tục này.

b. Người làm chứng

Ở Pháp, chỉ trong trường hợp kết hôn mới bắt buộc phải có sự hiện diện của người làm chứng để xác nhận danh tính của những người đăng ký kết hôn. Và trong trường hợp giấy đăng ký kết hôn bị hư hỏng, người làm chứng cũng có mặt để xác nhận rằng Ông X và Bà Y đã đăng ký kết hôn vào thời điểm nào đó.

Tuy nhiên, người làm chứng cũng có thể từ chối có mặt. Trong trường hợp kết hôn mà không có người làm chứng, cán bộ hộ tịch có thể chỉ định người làm chứng.

c. Cán bộ hộ tịch

Việc lập giấy tờ hộ tịch bắt buộc phải do cán bộ hộ tịch tiến hành. Tức là họ không thể ủy quyền cho 1 nhân viên hành chính khác không phải là cán bộ hộ tịch làm thay công việc của mình. Giả sử có 2

nhân viên của xã, trong đó 1 người được Xã trưởng ủy quyền để làm cán bộ hộ tịch, thì dù đều là công chức, chỉ có người được ủy quyền mới được thực hiện chức năng của cán bộ hộ tịch : đích thân tiếp nhận lời khai, lập và ký vào giấy tờ hộ tịch. Thật vậy, sự hiện diện cũng như thẩm quyền lập giấy tờ theo quy định, xác minh thông tin của cán bộ hộ tịch sẽ đem lại giá trị chứng minh của giấy tờ hộ tịch. Ngoài ra, về nguyên tắc, cán bộ hộ tịch phải tiếp nhận lời khai tại cơ quan xã. Trong một số trường hợp đặc biệt, cán bộ hộ tịch có thể lập giấy tờ hộ tịch ở nơi khác (đương sự không thể có mặt, hoặc nhằm tạo điều kiện thuận lợi hơn cho người dân, để các ông bố từ các nhà hộ sinh không phải đồng loạt đến tòa thị chính để làm thủ tục khai sinh cho con).

Cán bộ hộ tịch không thể lập giấy tờ hộ tịch khi không có yêu cầu. Khi tiếp nhận lời khai, chỉ lưu lại các thông tin cần thiết do pháp luật quy định và loại bỏ các thông tin không cần thiết.

Ngoài ra, cán bộ hộ tịch không được quyền tự chối lập giấy tờ hộ tịch khi người dân yêu cầu. Cán bộ hộ tịch phải tuân thủ pháp luật.

Cuối cùng, cán bộ hộ tịch chỉ có thể lập giấy tờ hộ tịch với tư cách là cán bộ hộ tịch, chẳng hạn : không thể tự mình lập giấy khai sinh cho con nhằm tránh xung đột lợi ích.

2. Hình thức trình bày giấy tờ hộ tịch và ngôn ngữ sử dụng

a. Hình thức trình bày giấy tờ hộ tịch

Các loại giấy tờ hộ tịch được sắp xếp liền nhau trong sổ hộ tịch, nhưng phải chừa khoảng trống để về sau có thể bổ sung thêm thông tin, chẳng hạn như đối với giấy khai sinh, vì văn bản này chứa đựng toàn bộ các nội dung liên quan đến các sự kiện sẽ xảy ra trong cuộc đời một con người.

Văn bản này trước hết phải có chữ ký của những người đi khai, người làm chứng (nếu có) và cuối cùng là của cán bộ hộ tịch (vì phải xem xét tính hợp thức của văn bản trước khi ký).

Nếu chẳng may có tẩy xóa hay sai sót ... phải gạch bỏ lỗi sai, đính chính và ký vào ngay bên cạnh chứ không được xóa đi và viết lại hay viết đè lên trên.

Ngoài ra, ở Pháp không được phép viết tắt vì dễ gây hiểu nhầm, hơn nữa những từ viết tắt không được coi là một bộ phận trong tiếng Pháp.

b. Ngôn ngữ sử dụng trong giấy tờ hộ tịch

Ngôn ngữ sử dụng trong giấy tờ hộ tịch là tiếng Pháp. Quy định này bắt nguồn từ thời Cách mạng Pháp năm 1789 và vẫn tồn tại đến ngày nay. Dù một số vùng có sử dụng tiếng địa phương, hay cách viết khác (vùng Basque có cách phát âm đặc trưng của Tây Ban Nha, vùng Bretagne sử dụng một số ký hiệu riêng), vẫn không thể sử dụng ngôn ngữ địa phương trong giấy tờ hộ tịch.

Ở Pháp cũng có một số bất cập khi đặt tên cho trẻ em vì bố mẹ muốn đặt tên con đúng theo cách viết của địa phương nơi xuất thân của họ và không chịu viết theo cách khác.

3. Thông tin chung trên các loại giấy tờ hộ tịch khác nhau

... (thất lạc thông tin trên bản gốc - Civillawinfor)...

II.3. GHI CHÚ VÀO SỔ HỘ TỊCH

Theo hệ thống pháp luật của Pháp, cán bộ hộ tịch không thể từ chối làm giấy tờ hộ tịch. Tuy nhiên, cán bộ hộ tịch vẫn có thể lập giấy tờ hộ tịch và sau đó kiến nghị Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa Sơ thẩm Thẩm quyền rộng nêu rõ khó khăn và yêu cầu đưa ra quyết định. Cơ quan tư pháp này có thể yêu cầu hủy bỏ giấy tờ hộ tịch hoặc yêu cầu các cơ quan hành chính đính chính lại (ít khả năng chấp thuận). Cuối cùng, Viện Công tố sẽ đưa ra kết luận về tính hợp thức của giấy tờ hộ tịch.

Cần phân biệt rõ các loại giấy tờ hộ tịch:

Ví dụ : Trường hợp có một người làm giấy tờ công nhận một đứa bé làm con trong khi đứa bé này đã được người bố đầu tiên khai nhận. Việc khai nhận này được nêu rõ trong văn bản thừa nhận vì nó diễn ra cùng thời điểm làm giấy khai sinh.

Trường hợp này cán bộ hộ tịch không thể từ chối lời khai nhận con của người thứ hai nhưng không được ghi việc nhận con đó vào văn bản đó mà sẽ yêu cầu Viện Công tố đưa ra giải pháp để giải quyết vấn đề. Bà mẹ sẽ được thông báo về việc nhận con và có thể tiến hành thủ tục kiện ra tòa để giải quyết tranh chấp về quan hệ huyết thống.

Tương tự như trên, cán bộ hộ tịch lập giấy khai sinh dựa trên lời khai của người đi khai và cũng không thể từ chối lập giấy khai sinh. Khi có vấn đề nảy sinh, ví dụ : không xác định được giới tính của trẻ, cán bộ hộ tịch sẽ nêu trong giấy tờ khai sinh giới tính phù hợp nhất có thể thông qua tên của trẻ. Cán bộ hộ tịch cũng có thể yêu cầu bố mẹ lựa chọn một cái tên dùng cho cả nam lẫn nữ và nếu có khó khăn, sẽ yêu cầu Viện Công tố giải quyết.

Thời gian gần đây có một số trường hợp mang thai hộ, tức là một người mẹ sinh ra đứa trẻ không phải là người mẹ được công nhận trong giấy khai sinh. Tại Pháp, trường hợp này là bất hợp pháp nhưng ở nước ngoài, vẫn chấp nhận trường hợp giấy khai sinh ghi tên cả hai bà mẹ. Tại bang California của Mỹ và tại Ấn Độ, vẫn có trường hợp ông bố quốc tịch Pháp công nhận quan hệ huyết thống với những đứa bé do hai bà mẹ người Ấn Độ sinh ra. Có một số trường hợp mối quan hệ huyết thống với người mẹ không được nêu rõ. Người ta cho rằng có thể đây là trường hợp mang thai hộ vì không có mối quan hệ nào giữa người thừa nhận mình là cha và người mẹ sinh ra đứa bé.

Giải pháp đưa ra cho cán bộ hộ tịch ở lãnh sự quán là nếu có người đến đăng ký khai sinh “tại lãnh sự quán đó” thì cán bộ hộ tịch sẽ lập giấy tờ hộ tịch.

Khi tiếp nhận một giấy khai sinh tại Ấn Độ, cán bộ hộ tịch có thể hỏi ý kiến Viện Công tố liệu có thể ghi giấy khai sinh nước ngoài đó vào trong sổ hộ tịch của Pháp hay không. Nhưng giải pháp mới đây nhất mà Viện Công tố đưa ra là cho phép ghi vào sổ hộ tịch của Pháp, sau đó có thể đưa vụ việc ra tòa án xem xét hủy bỏ giấy khai sinh. Vì để có thể mở phiên tòa để xem xét tính hợp pháp của giấy khai sinh thì trước đó phải có một giấy khai sinh được lập.

Vấn đề đầu tiên: Trách nhiệm của cán bộ hộ tịch

Trách nhiệm của cán bộ hộ tịch đã có một sự chuyển biến rất lớn vì trước đây cán bộ hộ tịch được coi là chịu trách nhiệm cá nhân.

Theo thời gian, thực tiễn đã cho thấy các cán bộ hộ tịch hành nghề với tư cách là người cung cấp dịch vụ công. Vì thế, Nhà nước là đối tượng bị truy cứu trách nhiệm trước tiên. Tuy nhiên, cán bộ làm công tác hộ tịch có thể bị truy cứu trách nhiệm cá nhân đối với sai phạm mang tính cá nhân không liên quan tới chức năng cung cấp dịch vụ công.

Như vậy, trách nhiệm đặt ra có thể là trách nhiệm của Nhà nước hoặc trách nhiệm cá nhân của cán bộ hộ tịch. Trên cơ sở, đó sẽ áp dụng những chế tài dân sự, như phạt tiền từ 3 tới 30 euro hoặc những hình thức kỷ luật và thậm chí là xử lý hình sự (phạt tù và phạt tiền). Hình thức phạt sẽ tùy thuộc vào tính chất sai phạm và văn bản liên quan của từng vụ việc.

Trường hợp không công bố khi kết hôn sẽ có thể phải chịu những hình phạt đặc biệt, khi hai người kết hôn mà không khai báo với chính quyền trong khoảng thời gian nhất định trước đám cưới thì có nguy cơ phải chịu chế tài. Các biện pháp xử lý hình sự hầu như chưa bao giờ được sử dụng trong thực tế. Trường hợp duy nhất gần đây bị kết án hình sự là trường hợp các Xã trưởng từ chối cử hành hôn lễ mà mình cho rằng có sự gian lận vì cả 2 người kết hôn đều không có động cơ trong sáng. Khi đó, Xã trưởng phải yêu cầu Viện Công tố tạm dừng việc tổ chức lễ cưới và yêu cầu Viện Công tố mở cuộc điều tra. Căn cứ vào kết quả điều tra, Xã trưởng có thể phản đối việc tiến hành lễ cưới. Khi đó hai người muốn kết hôn có thể khiếu nại lên tòa án. Kết thúc quá trình điều tra, nếu Viện Công tố không có đầy đủ những yếu tố cần thiết để kết luận rằng đây là một hôn lễ có yếu tố gian lận thì đám cưới sẽ được phép tiến hành. Viện Công tố sẽ ra quyết định cử hành hôn lễ và Xã trưởng phải thực thi cho dù có đồng ý hay không. Tuy nhiên, trong thực tế các Xã trưởng sau khi có quyết định của Viện Công tố vẫn tiếp tục phản đối vì cho rằng đã có đầy đủ chứng cứ để kết luận rằng hôn lễ này là gian lận và không muốn thực thi quyết định của cơ quan chủ quản là Viện Công tố. Trường hợp này những người muốn kết hôn trong vụ việc có thể tiến hành quy kết trách nhiệm của Xã trưởng do xâm phạm đến

quyền tự do cơ bản của công dân. Rõ ràng, trường hợp này không đến mức phải xử lý hình sự vì cuối cùng, những người muốn kết hôn vẫn có thể tiến hành hôn lễ.

Qua đó, có thể kết luận rằng các biện pháp xử lý hình sự rất hiếm khi được áp dụng trong thực tế, nhưng vẫn được quy định trong các văn bản pháp luật.

Vấn đề thứ hai : Ly hôn giữa người Pháp và người nước ngoài do cơ quan có thẩm quyền của nước đó tuyên xử ly hôn

Vấn đề chứng cứ đặt ra ở đây không phải là vấn đề hợp pháp hóa bản án ly hôn mà là vấn đề hiệu lực của bản án ở Pháp.

Thủ tục hợp pháp hóa là việc công nhận bản án ly hôn được một cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài tuyên nhưng điều đó không có nghĩa rằng chính quyền Pháp công nhận việc ly hôn này. Để Pháp công nhận việc ly hôn và để việc ly hôn phát sinh hệ quả pháp lý ở Pháp, phải tiến hành thủ tục kiểm tra xác minh để biết liệu việc ly hôn có hiệu lực tại Pháp hay không.

Cũng giống như trường hợp nhận con nuôi, thủ tục kiểm tra xác minh đối với trường hợp ly hôn sẽ do Viện Công tố tiến hành.

Trong thực tế, nếu một người Pháp muốn tái hôn thì việc ly hôn trước đó phải được ghi chú trong sổ hộ tịch của Pháp, nghĩa là được ghi bên lề của giấy khai sinh của người đó là văn bản ghi lại tất cả các sự kiện trong cuộc sống. Chính ở thời điểm yêu cầu ghi chú tình trạng ly hôn trong sổ hộ tịch Pháp chúng tôi sẽ kiểm tra liệu việc ly hôn này có hiệu lực ở Pháp hay không.

1. Văn bản và bản án, quyết định của tòa án có liên quan

Một số văn bản và bản án, quyết định của tòa án phải được ghi vào trong giấy tờ hộ tịch. Đây có thể là các trường hợp lập giấy tờ hộ tịch tại nước ngoài và phải ghi vào trong sổ hộ tịch của Pháp, hoặc quyết định cho nhận con nuôi hoặc bản án xử lý hôn hoặc các văn bản khác được tuyên ở nước ngoài cần phải ghi lại vào trong giấy tờ khai sinh tại Pháp.

Nhìn chung, những người có nhu cầu sẽ yêu cầu tiến hành ghi chú vào sổ hộ tịch của Pháp khi thấy cần phải cập nhật các thông tin về tình trạng cá nhân hoặc gia đình của họ trên sổ hộ tịch đó. Chính vào thời điểm ghi chú các văn bản, bản án, quyết định vào sổ hộ tịch của Pháp thì sẽ tiến hành kiểm tra những văn bản, bản án và quyết định đó. Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa Sơ thẩm Thẩm quyền rộng có thể từ chối việc ghi chú này nếu cán bộ hộ tịch cảm thấy nghi ngờ và yêu cầu cơ quan chủ quản phản đối việc ghi chú. Các bên có quyền phản đối và khiếu nại quyết định này.

Khi cán bộ hộ tịch hoặc Viện Công tố nhận được thông báo trước về một quyết định từ nước ngoài và tự mình tiến hành ghi chú quyết định đó, mặc dù không có yêu cầu từ các đương sự thì cũng có thể

khieu nại việc ghi chú đó. Tuy nhiên, phương thức này hiếm khi áp dụng và đa số đều liên quan tới những văn bản nước ngoài hoặc liên quan tới những văn bản về nhận con nuôi trong nước.

Nếu đó là bản án do một cơ quan xét xử của Pháp đưa ra, kể cả khi đương sự chưa bao giờ sống ở nước ngoài thì tại Pháp, bản án đó cũng phải được ghi chú vào giấy tờ hộ tịch.

2. Phương thức ghi chú

Theo định nghĩa của Pháp, ghi chú vào giấy tờ hộ tịch là việc đưa những nội dung cơ bản của giấy tờ hộ tịch do cơ quan nước ngoài cấp hoặc nội dung ghi ở phần cuối của bản án vào giấy tờ hộ tịch tại Pháp. Việc ghi chú này hoàn toàn khác với việc cấp bản sao hoặc trích lục.

Trước khi tiến hành ghi chú, phải kiểm tra đảm bảo những văn bản nước ngoài đó tuân thủ những quy định của nước đó. Văn bản đó sẽ được công nhận giá trị tại Pháp và được ghi ngắn gọn tóm tắt trong giấy tờ hộ tịch tại Pháp. Chừng nào việc ghi chú chưa hoàn thành, giá trị của những văn bản giấy tờ nước ngoài vẫn chưa được công nhận tại Pháp.

II.4. SỔ BỘ DÂN SỰ

1. Văn bản và bản án, quyết định của tòa án liên quan

Sổ bộ dân sự tập trung một số văn bản và bản án, quyết định của tòa án, đặc biệt những văn bản và bản án, quyết định liên quan tới chế độ tài sản trong hôn nhân, những thay đổi trong chế độ tài sản trong hôn nhân, nhất là tình trạng không đủ năng lực hành vi của trẻ vị thành niên (những quyết định liên quan đến chế độ giám hộ, trợ quản).

Sổ bộ dân sự là rất cần thiết thậm chí không thể thiếu vì nó sẽ cho biết tình trạng năng lực hành vi của một người khi giao kết hợp đồng, kiểm tra xem liệu người đó có được công nhận đầy đủ năng lực hành vi hay không hoặc chế độ tài sản trong hôn nhân có quy định rằng phải được sự cho phép của người kia mới được thực hiện một số hành vi hay không hoặc có phải tuân thủ một số điều kiện đặc biệt hay không. Đây là những thông tin rất cần thiết cho công chứng viên khi soạn thảo những văn bản công chứng liên quan, ví dụ hợp đồng mua bán bất động sản.

2. Phương thức đăng ký vào sổ bộ dân sự

Sổ bộ dân sự cho thấy tất cả những văn bản hộ tịch, bản án, quyết định của tòa án, đặc biệt là những biện pháp giám hộ, những quyết định của tòa án chấm dứt áp dụng biện pháp giám hộ. Trong giấy tờ hộ tịch, sẽ ghi chú thích đơn giản là RC, có nghĩa là “Sổ bộ dân sự” kèm theo ngày tháng và ghi chú về việc xóa biện pháp và ngày tháng xóa.

Ví dụ: Thủ tục thay đổi họ là một thủ tục rất phức tạp, việc quyết định thay đổi họ thuộc thẩm quyền của Chính phủ và có một bộ phận chuyên phụ trách thực hiện thủ tục này. Để tiến hành thủ tục thay đổi họ cần phải có một lí do chính đáng.

Bộ luật Dân sự của Pháp quy định một số nội dung cơ bản phải được nêu rõ trong sổ hộ tịch. Ngoài những trường hợp đương nhiên có thẩm quyền làm công tác hộ tịch, như trường hợp của Xã trưởng là người không nhất thiết đã qua đào tạo về luật và có kĩ năng chuyên môn về hộ tịch, xã trưởng có thể ủy quyền cho một cán bộ làm công tác hộ tịch, xã trưởng thường ủy quyền cho những người có năng lực vì họ phải chịu trách nhiệm về hoạt động của những người đó. Mặt khác, cơ quan chủ quản của họ là cơ quan tư pháp nên các Xã trưởng thường cố gắng đảm bảo cơ quan này không tìm thấy sai sót nào trong công tác lưu giữ và quản lý sổ hộ tịch.

III. CÔNG BỐ HỘ TỊCH

III.1. CÔNG BỐ GIẤY TỜ HỘ TỊCH

1. Phân biệt giữa tra cứu và cấp giấy tờ hộ tịch

a) Tra cứu sổ hộ tịch:

Chỉ có những nhân viên được Nhà nước ủy quyền và những người được Viện trưởng Viện Công tố bên cạnh Tòa sơ thẩm Thẩm quyền rộng cho phép bằng văn bản mới được quyền tra cứu sổ hộ tịch lưu trữ từ dưới 75 năm, trước đây là 100 năm.

b) Cấp bản trích lục và bản sao:

Bản sao là bản sao chép lại toàn bộ nội dung ghi chú trong giấy tờ hộ tịch. Bản trích lục là bản sao một phần nội dung giấy tờ hộ tịch.

Bản trích lục giấy khai sinh được yêu cầu nhiều nhất vì trong giấy khai sinh nêu rõ tất cả những thông tin liên quan đến cuộc đời của một con người : kết hôn, ly hôn, ngày qua đời... trong khi các loại giấy tờ khác chỉ ghi một loại nội dung mà thôi, như giấy khai tử chỉ nêu việc qua đời, giấy đăng kí kết hôn chỉ nêu việc kết hôn... Pháp luật của Pháp phân biệt rõ hai loại bản trích lục : bản trích lục liên quan đến quan hệ huyết thống và bản trích lục không liên quan đến quan hệ huyết thống. Bản trích lục liên quan đến quan hệ huyết thống có nội dung đầy đủ hơn. Bản trích lục là tài liệu khác với giấy tờ hộ tịch, nghĩa là cán bộ hộ tịch sẽ soạn thảo một tài liệu trong đó bao gồm một số dữ liệu thông tin cần thiết. Chính vì thế việc xây dựng cơ sở dữ liệu về hộ tịch, thậm chí chỉ cần ở cấp xã, có ý nghĩa rất lớn vì các văn bản chắc chắn tồn tại dưới dạng giấy, viết tay nhưng khi các nội dung chính được nhập vào hệ thống tin học (ví dụ thông qua hệ thống scan hình ảnh) thì khi cần tìm kiếm dữ liệu, chỉ cần sử

dụng một chương trình lập sẵn là đủ. Trong thực tế, nước Pháp hiện nay không có dữ liệu được cập nhật vào hệ thống tin học từ trên mười năm, vì thế có rất nhiều giấy tờ phải tìm kiếm một cách thủ công.

2. Phân biệt giữa bản trích lục và bản sao toàn bộ

Cán bộ hộ tịch phải soạn thảo các văn bản viết tay nên tốn thời gian. Vì thế nhiều trường hợp họ thường photocopy toàn bộ giấy tờ hộ tịch thay vì chỉ cần lập bản trích lục. Đó là việc cán bộ hộ tịch lập bản sao giấy tờ hộ tịch và sau đó sẽ gửi qua đường bưu điện cho người yêu cầu. Điều này làm nảy sinh một vấn đề là tại Pháp, khi nhận được yêu cầu cung cấp bản trích lục của giấy khai sinh, cán bộ hộ tịch thường không xác minh rõ danh tính của người yêu cầu mà chỉ đơn giản yêu cầu họ cung cấp họ tên của họ và họ tên của bố mẹ. Như vậy tất cả những người biết được những thông tin này đều có thể yêu cầu cấp bản trích lục hoặc bản sao toàn bộ giấy khai sinh của một người khác qua đường bưu điện rất dễ dàng. Trong những trường hợp này, lẽ ra cán bộ hộ tịch chỉ cấp một bản trích lục mà không phải bản sao toàn bộ giấy khai sinh và phải đề nghị người yêu cầu chứng minh họ chính là người ghi trong giấy đó. Ông bà hoặc con cháu, vợ hoặc chồng hoặc đại diện hợp pháp của người đó cũng có thể thực hiện việc này. Ngược lại, đối với giấy khai tử, bất cứ ai cũng có thể yêu cầu cấp bản sao vì giấy tờ này không có những thông tin chi tiết về tình trạng cá nhân hoặc nhân thân hoặc quan hệ huyết thống của người đó.

Tình trạng vi phạm quy định pháp luật nêu trên tại nhiều xã đã trở nên nghiêm trọng hơn khi thực tế đã phát hiện ra nhiều trường hợp giả mạo chứng minh thư. Đó là trường hợp khi cấp hộ chiếu hoặc chứng minh thư, lại cấp hai căn cước khác nhau cho cùng một người hoặc cấp cho người này căn cước của một người khác. Từ đó đã phát sinh rất nhiều trường hợp gian lận để được hưởng trợ cấp xã hội của các cơ quan bảo hiểm, bảo trợ xã hội, một số người không có đủ điều kiện để hưởng trợ cấp nhưng đã sử dụng danh tính của người khác để hưởng quyền lợi của họ. Theo thống kê, các cơ quan bảo hiểm, bảo trợ xã hội đã thất thoát 2 triệu euro trong năm 2009 vì những hành vi gian lận trên.

Trước tình trạng đó, các cơ quan chức năng của Pháp đã nghiên cứu và tìm được nguyên nhân gốc rễ của vấn đề và với những tiến bộ đạt được, nước Pháp đã ngăn chặn được các trường hợp làm giả hộ chiếu và chứng minh thư. Tình trạng làm giả giấy tờ được tiến hành ngay từ khâu đầu tiên bằng cách lợi dụng những kẽ hở trong công tác cấp giấy khai sinh. Chính vì thế phải kiểm soát thật chặt ngay từ những thủ tục đầu tiên. Một khi giấy tờ nhân thân bị làm giả không chỉ những quyền của mình bị người khác chiếm đoạt mà khi tiến hành điều tra những giấy tờ làm giả đó thì toàn bộ quyền của người có quyền đó sẽ bị hạn chế. Thật vậy, người mà giấy tờ nhân thân bị làm giả nếu không chứng minh được mình là ai thì sẽ không thể kết hôn, không thể đi thi..., gặp rất nhiều khó khăn về mặt hành chính.

Chống lại tình trạng làm giấy tờ giả không chỉ để ngăn chặn hiện tượng gian lận mà còn để bảo vệ những người ngay tình. Vì thế có ý kiến cho rằng thủ tục cấp giấy khai sinh không nên cấp trực tiếp cho người có quyền sử dụng mà những bản trích lục giấy khai sinh hoặc những tài liệu hành chính sẽ được trao đổi giữa các cơ quan với nhau, ví dụ giữa cơ quan bảo hiểm xã hội với cơ quan hành chính, giữa cơ quan tỉnh trưởng với xã, giữa xã với công chứng viên, hoặc giữa xã với luật sư.

Thời kỳ đầu, chúng tôi đã nghĩ đến việc số hóa hoàn toàn giấy tờ hộ tịch, có nghĩa là lập giấy tờ hộ tịch điện tử có giá trị xác thực. Mới đây, hình thức văn bản công chứng điện tử đã được thực hiện, đây cũng là văn bản xác thực, do đó về mặt kỹ thuật và pháp lý, việc lập giấy tờ hộ tịch điện tử có thể thực hiện được nhưng theo phương án này, cần phải phát triển cơ sở hạ tầng và các xã sẽ phải đầu tư rất lớn mà điều này là rất khó thực hiện.

Vì thế, chúng tôi đã phải tìm ra một giải pháp khác. Chúng tôi nhận thấy rằng khi làm thủ tục yêu cầu cấp hộ chiếu, trợ cấp gia đình, các cơ quan có thẩm quyền thường yêu cầu cung cấp giấy khai sinh nhưng thực ra họ không cần bản thân giấy khai sinh mà chỉ cần các thông tin nằm trong đó với điều kiện phải được đảm bảo rằng những thông tin đó là xác thực, đúng với thông tin trong sổ hộ tịch (dữ liệu chính thức đã được xác minh và xác thực). Chính vì thế, đã nảy sinh ý tưởng thiết lập cơ sở dữ liệu tin học an toàn về hộ tịch. Theo cách này, có thể yêu cầu người có quyền đến cơ quan tỉnh trưởng để điền những thông tin cần thiết vào tờ khai. Cán bộ hộ tịch sẽ gửi tờ khai đến xã nơi đăng ký khai sinh để tiến hành kiểm tra thông tin cung cấp có chính xác hay không. Sau khi kiểm tra, xã sẽ ký chữ ký điện tử vào tờ khai đó để chứng nhận thông tin xác thực và gửi lại cho cơ quan tỉnh trưởng để cơ quan này cấp hộ chiếu. Trong tương lai, sẽ áp dụng tương tự phương thức này đối với các tổ chức xã hội, quỹ hưu trí, bảo hiểm, văn phòng công chứng...

Khó khăn đối với giải pháp này là phải đối chiếu so sánh từng dòng, nếu thấy thông tin thay đổi phải tiến hành sửa, công việc này rất tốn thời gian. Đây cũng là công việc của cán bộ hộ tịch khi lập những bản trích lục theo đúng quy định của pháp luật, nghĩa là phải so sánh, kiểm tra, đối chiếu. Tuy nhiên, cán bộ hộ tịch hiện nay thường chỉ tiến hành photocopy giấy tờ nên theo họ, phương pháp đó rất mất thời gian.

Dự án này không gặp phải vấn đề về mặt pháp lý hay kỹ thuật nhưng lại gặp sự phản đối mạnh mẽ từ phía các Xã trưởng vì họ cho rằng nếu dự án được thực hiện thì khối lượng công việc của họ sẽ quá tải. Thực sự nếu công việc được thực hiện chính xác ngay từ đầu thì khối lượng công việc có lẽ cũng không quá nặng nề. Vấn đề chính là ngân sách của các xã eo hẹp trong khi Nhà nước yêu cầu họ thực hiện quá nhiều nhiệm vụ mà không cấp kinh phí. Mặt khác, trong thời buổi kinh tế khủng hoảng, Nhà nước không muốn tăng ngân sách cho các xã. Vì vậy, Nhà nước đã phải thương lượng giải thích và thuyết phục các xã rằng phương thức mới sẽ giúp họ tiết kiệm thời gian về dài hạn và cam kết sẵn

sàng cung cấp cho các xã cơ sở hạ tầng hiện có trực thuộc Bộ Nội vụ, đó là Cơ quan Quốc gia về văn bản được bảo đảm an toàn được thiết lập để quản lý các hộ chiếu sinh trắc học. Cơ quan này có thể thực hiện chức năng là mặt bằng điện tử cho hệ thống cơ sở dữ liệu hộ tịch và đề xuất đảm bảo công tác đào tạo cán bộ các xã sử dụng hệ thống này vì họ có nguồn thu khá lớn từ việc thu lệ phí cấp hộ chiếu. Chính vì vậy, cơ quan này đã trình bày với các xã rằng họ rất quan tâm đến việc thiết lập hệ thống đó vì nó góp phần đảm bảo an ninh nhập cảnh và việc cấp hộ chiếu. Nhờ vào hệ thống tin học và nguồn kinh phí hiện có, cơ quan này đã đề xuất cho sử dụng cơ sở hạ tầng cần thiết để thiết lập cơ sở dữ liệu hộ tịch điện tử.

Ở thời điểm khởi đầu, chương trình thí điểm đã được thực hiện trên 20 thành phố và nhân rộng trên toàn bộ lãnh thổ quốc gia. Đến cuối tháng 6, Liên hiệp xã trưởng của Pháp là cơ quan đại diện cho toàn bộ các xã tại Pháp đã đồng ý thiết lập hệ thống nêu trên và soạn thảo một quyết định trong vòng 15 ngày để nhân rộng hệ thống ở tất cả các xã. Quyết định được đưa ra trên cơ sở tự nguyện và hệ thống mới không thay thế cho hệ thống cũ vì có những xã chỉ có 200 dân nên không tiếp cận được với hệ thống thì vẫn tiến hành đăng kí thủ tục trên giấy như cũ. Những xã có khả năng tiếp cận sẽ dần dần từng bước kết nối với hệ thống chung. Pháp chỉ mới triển khai công nghệ thông tin thời gian gần đây. Nhà nước rất quan tâm tới việc sử dụng các công nghệ mới vì nhận thấy rằng tình trạng thất thoát ngân sách nhà nước là tương đối nghiêm trọng, rất nhiều người không đủ điều kiện đã gian lận để nhận trợ cấp xã hội. Nếu tính đến mối quan hệ chi phí/lợi ích thì có thể thấy rằng việc đầu tư đúng chỗ sẽ cho phép tránh thất thoát ngân sách trong một số lĩnh vực nhất định. Hơn thế nữa, nếu Pháp không đầu tư thắt chặt kiểm soát việc cấp hộ chiếu thông qua việc đảm bảo an toàn từ khâu cấp giấy khai sinh thì có lẽ nước Pháp sớm hay muộn cũng sẽ gặp những vấn đề khó khăn trong nội bộ Liên minh châu Âu và với Hoa Kỳ trong khuôn khổ chương trình miễn thị thực.

Các loại giấy tờ trên được cấp miễn phí tại Pháp. Những giấy tờ này rất dễ bị làm giả và bất kì kẻ giả mạo nào cũng có thể sử dụng những bản trích lục giấy khai sinh giả mạo.

III.2. CÔNG BỐ CÔNG KHAI THÔNG TIN HỘ TỊCH THÔNG QUA PHẦN GHI CHÚ BÊN LỀ

1. Các văn bản và quyết định có liên quan

Ghi chú là việc đưa nội dung và công bố thông tin của văn bản này vào một văn bản khác. Ví dụ : sinh tại xã này nhưng tổ chức đám cưới tại một xã khác. Như vậy sẽ tiến hành đưa những thông tin trong giấy đăng kí kết hôn vào giấy khai sinh, nhờ vậy thông tin về cuộc sống của một người sẽ được tập hợp trong giấy tờ gốc là giấy khai sinh.

2. Trách nhiệm trong việc ghi chú bên lề

Yêu cầu ghi chú : yêu cầu ghi chú là việc cán bộ hộ tịch của một xã yêu cầu cán bộ hộ tịch của một xã khác thực hiện việc ghi chú bằng cách gửi nội dung yêu cầu; hoặc khi một quyết định của tòa án cần

phải được ghi chú vào giấy tờ hộ tịch, Viện trưởng Viện Công tố Tòa Sơ thẩm Thẩm quyền rộng sẽ yêu cầu thực hiện việc ghi chú này. Trách nhiệm ghi chú vào giấy tờ hộ tịch tương tự như trách nhiệm lập giấy tờ hộ tịch vì những loại giấy tờ này phải được cán bộ hộ tịch ký.

3. Thủ tục ghi chú bên lề

Trong hệ thống hộ tịch của Pháp, những ghi chú này được ghi bên lề, được ghi chữ rất nhỏ và sát nhau vì vậy đôi khi gây khó khăn trong việc đọc khi có quá nhiều ghi chú được thực hiện. Thời hạn để thực hiện ghi chú là ba ngày sau khi nhận được yêu cầu.

KẾT LUẬN

- Ứng dụng công nghệ thông tin trong việc quản lý hộ tịch tại Pháp.
- Mở rộng hệ thống pháp luật về hộ tịch và đăng kí vào sổ hộ tịch tại một số nước thành viên Liên Minh châu Âu.

Tại Pháp, có một tài liệu khác có chứa trích lục các giấy tờ hộ tịch đó là sổ hộ khẩu. Sổ hộ khẩu được lập khi hai người kết hôn (trước đây còn gọi là Sổ hôn nhân) hoặc được lập khi hai người có con chung. Theo nguyên tắc, chỉ có một sổ hộ khẩu nhưng khi ly hôn hoặc bị mất sổ hộ khẩu, có thể yêu cầu cấp lại. Sổ hộ khẩu có khổ dài và hẹp, bao gồm bản trích lục giấy khai sinh của bố, mẹ và con cái. Nếu sổ hộ khẩu được lập khi kết hôn sẽ có trích lục giấy đăng kí kết hôn.

Phiếu hộ tịch không còn tồn tại tại Pháp.

Trong cuộc sống hàng ngày và khi làm thủ tục giấy tờ, nhất là từ khi phiếu hộ tịch không còn được áp dụng, sổ hộ khẩu dùng để chứng minh tình trạng hộ tịch. Trong trường hợp này, không cần thiết phải cấp giấy khai sinh hoặc bản trích lục giấy khai sinh để đơn giản hóa các thủ tục.

Mục đích của giấy tờ hộ tịch đối với cá nhân là dùng giấy tờ hộ tịch dùng để chứng minh tình trạng của mình để trên cơ sở đó yêu cầu cấp các giấy tờ, tài liệu và được hưởng các quyền nào đó. Mặt khác, thông qua giấy tờ hộ tịch, Nhà nước có thể thống kê dân số của nước mình.

Các nước thành viên Liên minh châu Âu và Hội đồng châu Âu có những khái niệm về hộ tịch khác nhau. Đối với một số thành viên của Liên minh châu Âu, vấn đề hộ tịch chịu sự quản lý của Bộ Nội vụ trong khi hệ thống của Pháp thì hoàn toàn khác. Ở những nước mà hộ tịch do Bộ Nội vụ quản lý, họ chú trọng tới khía cạnh kiểm soát dân số (Thụy Sĩ, Tây Ban Nha). Tại Đức, vấn đề hộ tịch cũng do Bộ Nội vụ quản lý nhưng do có những yếu tố lịch sử tác động, mục đích của họ là nhằm bảo vệ dữ liệu.

Các nước có những chế định về hộ tịch rất khác nhau, từ đó phát sinh ra nhiều loại đăng kí hộ tịch khác nhau, ví dụ : tại Pháp và một số nước khác có quy định đăng kí thỏa thuận sống chung (PACS)

là chế định trung gian giữa độc thân và kết hôn. Một số quốc gia thành viên của Liên minh châu Âu có quy định về loại thỏa thuận này. Ở một số nước, thỏa thuận này cùng tồn tại với chế định hôn nhân, ở một số nước khác, thỏa thuận này áp dụng riêng đối với những người không có quyền kết hôn. Một số nước có cấp số hộ tịch, số hộ tịch cho phép tìm thấy giấy tờ hộ tịch và trong cuộc sống thường ngày, các cá nhân có thể chứng minh danh tính của mình thông qua số hộ tịch chứ không chỉ thông qua họ tên, ngày tháng năm sinh. Pháp đã trao đổi thảo luận với các nước đối tác của Ủy ban hộ tịch quốc tế và số hộ tịch luôn là một vấn đề nhạy cảm vì có những nước thực hiện rất nghiêm túc việc đánh số hộ tịch trong khi Pháp lại không muốn quy công dân thành những con số. Tại Pháp, mỗi người có một số bảo hiểm xã hội, số bảo hiểm xã hội cho phép tiến hành một số thủ tục nhưng không được phép sử dụng để chứng minh danh tính và không được nêu trong giấy tờ hộ tịch.

Trong lĩnh vực hộ tịch, cũng tồn tại những đặc thù khác liên quan tới việc đặt tên họ. Các quốc gia thành viên có rất nhiều điểm khác nhau về chế độ hộ tịch, dẫn đến nhiều khó khăn chưa kể đến vấn đề dịch thuật. Ví dụ : tồn tại hay không tồn tại một khái niệm ở hai nước khác nhau. Ủy ban hộ tịch quốc tế có 19 nước thành viên và 8 nước quan sát viên đến từ nhiều quốc gia khác nhau, không chỉ có các nước thuộc Liên minh châu Âu. Ủy ban đã thử soạn thảo một bản trích lục hộ tịch bằng nhiều tiếng khác nhau qua hệ thống mã hóa. Các quốc gia đã thống nhất với nhau về một số nội dung tối thiểu phải có trong giấy tờ hộ tịch. Hệ thống mã hóa sẽ cho phép dịch tự động tài liệu đó. Việc làm này rất quan trọng vì qua đó cho phép công nhận các giấy tờ hộ tịch tại các nước khác nhau cùng với sự phát triển của công nghệ thông tin, đảm bảo thông tin được chuyển tải một cách nhanh chóng. Nhờ áp dụng tiến bộ công nghệ thông tin, người sử dụng hệ thống không bắt buộc phải mang giấy tờ ra nước ngoài hoặc gửi giấy tờ qua bưu điện vì điều đó mất nhiều thời gian mà có thể gửi qua cổng điện tử.

Cán bộ hộ tịch không thể ra quyết định trưng cầu giám định khoa học khi có nghi ngờ về mối quan hệ cha con được một người nào đó thừa nhận. Chỉ có cơ quan tư pháp mới có thẩm quyền trưng cầu giám định trong một số trường hợp cụ thể. Chỉ khi có khiếu nại đối với một trường hợp nào đó thì tòa án mới trưng cầu giám định, đặc biệt là trường hợp xác định quan hệ huyết thống. Đó không phải là nhiệm vụ của cán bộ hộ tịch, cán bộ hộ tịch không phải cán bộ điều tra, bác sĩ hay cơ quan tư pháp. Ở Pháp, chúng tôi quan niệm rằng một trong những lợi ích của trẻ là được xác định quan hệ huyết thống đối với cha mẹ.

IV. CÔNG BỐ CÔNG KHAI THÔNG TIN HỘ TỊCH THÔNG QUA PHẦN GHI CHÚ BÊN LỀ

1. Các văn bản và quyết định có liên quan

Ghi chú là việc đưa nội dung và công bố thông tin của văn bản này vào một văn bản khác. Ví dụ : sinh tại xã này nhưng tổ chức đám cưới tại một xã khác. Như vậy sẽ tiến hành đưa những thông tin trong giấy đăng kí kết hôn vào giấy khai sinh, nhờ vậy thông tin về cuộc sống của một người sẽ được tập hợp trong giấy tờ gốc là giấy khai sinh.

2. Trách nhiệm trong việc ghi chú bên lề

Yêu cầu ghi chú : yêu cầu ghi chú là việc cán bộ hộ tịch của một xã yêu cầu cán bộ hộ tịch của một xã khác thực hiện việc ghi chú bằng cách gửi nội dung yêu cầu; hoặc khi một quyết định của tòa án cần phải được ghi chú vào giấy tờ hộ tịch, Viện trưởng Viện Công tố Tòa Sơ thẩm Thẩm quyền rộng sẽ yêu cầu thực hiện việc ghi chú này. Trách nhiệm ghi chú vào giấy tờ hộ tịch tương tự như trách nhiệm lập giấy tờ hộ tịch vì những loại giấy tờ này phải được cán bộ hộ tịch ký.

3. Thủ tục ghi chú bên lề

Trong hệ thống hộ tịch của Pháp, những ghi chú này được ghi bên lề, được ghi chữ rất nhỏ và sát nhau vì vậy đôi khi gây khó khăn trong việc đọc khi có quá nhiều ghi chú được thực hiện. Thời hạn để thực hiện ghi chú là ba ngày sau khi nhận được yêu cầu.

KẾT LUẬN

- Ứng dụng công nghệ thông tin trong việc quản lý hộ tịch tại Pháp.
- Mở rộng hệ thống pháp luật về hộ tịch và đăng kí vào sổ hộ tịch tại một số nước thành viên Liên Minh châu Âu.

Tại Pháp, có một tài liệu khác có chứa trích lục các giấy tờ hộ tịch đó là sổ hộ khẩu. Sổ hộ khẩu được lập khi hai người kết hôn (trước đây còn gọi là Sổ hôn nhân) hoặc được lập khi hai người có con chung. Theo nguyên tắc, chỉ có một sổ hộ khẩu nhưng khi ly hôn hoặc bị mất sổ hộ khẩu, có thể yêu cầu cấp lại. Sổ hộ khẩu có khổ dài và hẹp, bao gồm bản trích lục giấy khai sinh của bố, mẹ và con cái. Nếu sổ hộ khẩu được lập khi kết hôn sẽ có trích lục giấy đăng kí kết hôn.

Phiếu hộ tịch không còn tồn tại tại Pháp.

Trong cuộc sống hàng ngày và khi làm thủ tục giấy tờ, nhất là từ khi phiếu hộ tịch không còn được áp dụng, sổ hộ khẩu dùng để chứng minh tình trạng hộ tịch. Trong trường hợp này, không cần thiết phải cấp giấy khai sinh hoặc bản trích lục giấy khai sinh để đơn giản hóa các thủ tục.

Mục đích của giấy tờ hộ tịch đối với cá nhân là dùng giấy tờ hộ tịch dùng để chứng minh tình trạng của mình để trên cơ sở đó yêu cầu cấp các giấy tờ, tài liệu và được hưởng các quyền nào đó. Mặt khác, thông qua giấy tờ hộ tịch, Nhà nước có thể thống kê dân số của nước mình.

Các nước thành viên Liên minh châu Âu và Hội đồng châu Âu có những khái niệm về hộ tịch khác nhau. Đối với một số thành viên của Liên minh châu Âu, vấn đề hộ tịch chịu sự quản lý của Bộ Nội vụ trong khi hệ thống của Pháp thì hoàn toàn khác. Ở những nước mà hộ tịch do Bộ Nội vụ quản lý, họ chú trọng tới khía cạnh kiểm soát dân số (Thụy Sĩ, Tây Ban Nha). Tại Đức, vấn đề hộ tịch cũng do Bộ Nội vụ quản lý nhưng do có những yếu tố lịch sử tác động, mục đích của họ là nhằm bảo vệ dữ liệu.

Các nước có những chế định về hộ tịch rất khác nhau, từ đó phát sinh ra nhiều loại đăng kí hộ tịch khác nhau, ví dụ : tại Pháp và một số nước khác có quy định đăng kí thỏa thuận sống chung (PACS) là chế định trung gian giữa độc thân và kết hôn. Một số quốc gia thành viên của Liên minh châu Âu có quy định về loại thỏa thuận này. Ở một số nước, thỏa thuận này cùng tồn tại với chế định hôn nhân, ở một số nước khác, thỏa thuận này áp dụng riêng đối với những người không có quyền kết hôn. Một số nước có cấp số hộ tịch, số hộ tịch cho phép tìm thấy giấy tờ hộ tịch và trong cuộc sống thường ngày, các cá nhân có thể chứng minh danh tính của mình thông qua số hộ tịch chứ không chỉ thông qua họ tên, ngày tháng năm sinh. Pháp đã trao đổi thảo luận với các nước đối tác của Ủy ban hộ tịch quốc tế và số hộ tịch luôn là một vấn đề nhạy cảm vì có những nước thực hiện rất nghiêm túc việc đánh số hộ tịch trong khi Pháp lại không muốn quy công dân thành những con số. Tại Pháp, mỗi người có một số bảo hiểm xã hội, số bảo hiểm xã hội cho phép tiến hành một số thủ tục nhưng không được phép sử dụng để chứng minh danh tính và không được nêu trong giấy tờ hộ tịch.

Trong lĩnh vực hộ tịch, cũng tồn tại những đặc thù khác liên quan tới việc đặt tên họ. Các quốc gia thành viên có rất nhiều điểm khác nhau về chế độ hộ tịch, dẫn đến nhiều khó khăn chưa kể đến vấn đề dịch thuật. Ví dụ : tồn tại hay không tồn tại một khái niệm ở hai nước khác nhau. Ủy ban hộ tịch quốc tế có 19 nước thành viên và 8 nước quan sát viên đến từ nhiều quốc gia khác nhau, không chỉ có các nước thuộc Liên minh châu Âu. Ủy ban đã thử soạn thảo một bản trích lục hộ tịch bằng nhiều tiếng khác nhau qua hệ thống mã hóa. Các quốc gia đã thống nhất với nhau về một số nội dung tối thiểu phải có trong giấy tờ hộ tịch. Hệ thống mã hóa sẽ cho phép dịch tự động tài liệu đó. Việc làm này rất quan trọng vì qua đó cho phép công nhận các giấy tờ hộ tịch tại các nước khác nhau cùng với sự phát triển của công nghệ thông tin, đảm bảo thông tin được chuyển tải một cách nhanh chóng. Nhờ áp dụng tiến bộ công nghệ thông tin, người sử dụng hệ thống không bắt buộc phải mang giấy tờ ra nước ngoài hoặc gửi giấy tờ qua bưu điện vì điều đó mất nhiều thời gian mà có thể gửi qua cổng điện tử.

Cán bộ hộ tịch không thể ra quyết định trưng cầu giám định khoa học khi có nghi ngờ về mối quan hệ cha con được một người nào đó thừa nhận. Chỉ có cơ quan tư pháp mới có thẩm quyền trưng cầu

giám định trong một số trường hợp cụ thể. Chỉ khi có khiếu nại đối với một trường hợp nào đó thì tòa án mới trưng cầu giám định, đặc biệt là trường hợp xác định quan hệ huyết thống. Đó không phải là nhiệm vụ của cán bộ hộ tịch, cán bộ hộ tịch không phải cán bộ điều tra, bác sĩ hay cơ quan tư pháp. Ở Pháp, chúng tôi quan niệm rằng một trong những lợi ích của trẻ là được xác định quan hệ huyết thống đối với cha mẹ.

**SOURCE: Ký yếu Hội thảo chuyên đề về Hộ tịch
Nhà Pháp luật Việt - Pháp
Hà Nội, ngày 08/7/2010**

BẢN DỊCH CỦA NHÀ PHÁP LUẬT VIỆT - PHÁP